

прогресом розуміють процес народження нової ідеї, її експериментальну апробацію, пширення та використання.

Тривалість інноваційного циклу може змінюватися залежно від багатьох факторів (гострий дефіцит фінансування нововведення, нестача професіональних кадрів, перспектива скорочення робочих місць). Психологічні фактори гальмування обумовлені наявністю різноманітних психологічних бар'єрів інформаційного або світоглядного плану, коли йдеться про недостатню поінформованість щодо суті і цілей інновації або про ставлення до нововведень як до короткочасної кампанії. До причин, що стримують інновації, можна віднести консерватизм мислення, відсутність ініціативного і творчого підходу у вирішенні проблем соціальної сфери.

Інноваційні технології існують у двох формах: у вигляді програм, документів і як соціальні процеси, що реально відбуваються щодо цих програм.

Нововведення в соціальних службах є предметом наукових досліджень, що здійснюються за різними напрямками: дослідження програм, експериментальні соціальні нововведення, дослідження в галузі створення методик і моделей тощо. Повний цикл і послідовність фаз і стадій називаються еволюційним дослідженням.

Література

1. Холостова Є.І. Соціальна політика та соціальна робота: Навчальний посібник. - 2009 р.
2. Смелзер Н.Д. Проблеми соціології. - Львів: Кальварія.- 2003.
3. Статистичний щорічник України за 2003 рік. - К., 2003.
4. <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/sociology/2012/184-172-13.pdf>

РОЗВИТОК УПРАВЛІННЯ ПОЧАТКОВОЮ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Кудла Марія Валеріївна

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
20300, вул. Садова, 2, м. Умань, Україна masha-kudla@rambler.ru

Проаналізувати появу організованої початкової освіти та управління нею із періоду відкриття перших офіційних шкіл до періоду становлення державної структури управління народною освітою.

Управління освітою на своєму першому ієрархічному рівні, а саме на рівні учня, завжди було спрямоване на організацію пізнавальної діяльності дитини. Тому, логічно припустити, що управління початковою освітою зародилося ще в первісному світі як форма наслідування молодими досвіду старших поколінь. Із появою грамоти до навчання було включено письмо. Спочатку цей процес мав стихійний характер, але необхідність встановлення культурних зв'язків між державами і народами зумовила необхідність створення організованої освіти.

Знайомство давньоруського населення з грамотою та писемністю, як свідчать археологічні знахідки і культурологічні дослідження, вперше відбулося ще у X столітті. Осередками освіти тоді були двори, при яких створювалися двірцеві княжі школи. Першу школу в Києві, в якій навчалося 3000 дітей, відкрив князь Володимир у 988 році. Пізніше були відкриті школи при Київському Софіївському соборі і навіть жіноче училище. Основною метою навчання була підготовка державних та ідеологічних кадрів, а також представників інтелігенції.

З появою християнства і введенням державної релігії в Київській Русі осередками навчання стають церковні храми, які давали початкову освіту віруючим і займалися підготовкою службовців для держави і церкви.

Поступово до XIV століття спостерігається розвиток мережі освітніх княжих шкіл, які передбачали вже не тільки підготовку князівських дітей, а й народну освіту. У XV столітті організуються селянські общини, які утримували будівлю школи і оплачували роботу вчителів за рахунок громади. Основною метою сільських шкіл є народна освіта. У XVI столітті з'являються цехові організації міських ремісників, які організували ступеневу професійну підготовку цехових майстрів зі стажуванням за рубежем. З XVI століття починають організуватися просвітні товариства, які діють і сьогодні. XVII-XVIII століття характеризуються розширенням мережі сільських і міських шкіл різного типу. Поступово з'являються приходські і повітові училища. Народну освіту у селах в той час опікували волосні управління, а в містах – чиновники міського магістрату.

Система централізованого управління сферою народної освіти починає складатися на початку XIX століття. У 1802 році для управління шкільною освітою створюється перший державний орган – Міністерство народної освіти, до повноважень якого було віднесено управління всіма категоріями нижчих і початкових шкіл, за виключенням церковно-приходських шкіл і шкіл грамоти православного духовенства.

З появою державної структури управління народною освітою починають розвиватися управлінські структури на місцях. Так, у 60-70-х роках XIX століття створюються відділи народної освіти губернських земських управ на селі і шкільні відділення міських управ. Земствам надавалося право при узгодженні з Радою повітового училища відкривати та утримувати початкові школи, забезпечувати умови для навчально-виховного процесу, оплачувати роботу вчителів тощо.

З питань навчально-виховної роботи початкові школи були підзвітні училищним радам та інспекторам народних училищ. Тобто, основним завданням цих структур було створення і підтримка умов для розвитку шкільної освіти.

Докорінно змінило систему управління початковою народною освітою, практично поставивши її в безпосереднє підпорядкування місцевим органам Міністерства народної освіти – дирекціям народних училищ «Положення про початкові народні училища», затвердженого 25 травня 1874 р. і діючим до 1917 року. Відповідно до Положення початкові народні училища мали своєю ціллю утверджувати в народі релігійні та моральні поняття і розповсюджувати корисні знання.

Таким чином, у середині 70-х років у загальних рисах було завершено організацію системи початкової освіти та управління нею.

Література

1. Гаєвська Л. А. Управління загальною середньою освітою в Україні (кінець XIX – початок XX ст.) / Л. А. Гаєвська. – Умань : РВЦ “Софія”, 2008. – 124 с.
2. Єльніков Г. В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні / Г. В. Єльніков // Управління освітою. – 2001.– № 1.
3. Очерки истории школы и педагогической мысли народов СССР. Конец XIX – начало XX века. / Под ред. Е. Д. Днепров, С. Ф. Егорова, Ф. Г. Паначина, Б. К. Тебнева. – М. : Педагогика, 1991. – 448 с.